

kao i posebnu nagradu Njemačke *Jugend Musiziert*. Svirao je Koncertni preludij B. Arniča.

Prva nagrada u II. kategoriji pripala je Pavelu **Kohoutu** (Češka Republika). On je dobitnik najvećeg broja nagrada: nagrada EMCY "Plesoći angel", posebne nagrade Društva slovenskih skladatelja za izvedbu skladbe B. Arniča *Koncertni preludij za orgulje*, posebne nagrade *Agencije Cankarjeva doma*, te posebne nagrade Festivala Ljubljana. On je odsvirao *Preludij i fugu* na ime Alain M. Durufléa.

Natjecatelji su svirali u dvije etape. Za prvu etapu izvodila se jedna zadana kompozicija J. S. Bacha, jedna kompozicija slovenskih skladatelja, a zatim jedno djelo iz razdoblja romantike po izboru. U drugoj etapi natjecatelji su svirali jedno djelo po izboru G. Frescobaldija i G. Muffata, te jedno djelo iz XX. stoljeća.

Natjecanje je održano na velikim četveromannualnim (75 zvučnih registara) orguljama u Gallusovoj dvorani Cankarjeva doma koje je prije 16 godina izgradio Karl Schuke iz Berlina. Orgulje posjeduju mehaničku svirnu i električnu registarsku trakturu. Opseg manuala je C-c4, a pedala C-g1.

Darko Kristović

MEĐUNARODNI KONGRES MUZIKOLOGA U TEMIŠVARU

Od 19-23. svibnja 1998. godine održan je Međunarodni kongres muzikologa u Temišvaru sa temom *Crkvena glazba u Jugoistočnoj Europi*.

Održavanje kongresa omogućili su: Bundesministerium des Innern, Bonn; Ministerul Culturii, București; Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, București; Kulturverband der Banater Deutschen e.V., München; Consiliul Municipal, Timișoara; Universitatea de Vest, Facultatea de Musică, Timișoara; Mitropolia Banatului, Timișoara; Episcopia romano-catolică, Timișoara; Demokratisches Forum der Banater Deutschen, Timișoara; Filarmonica Banatul Timișoara.

Kongres su organizirali *Kulturverband der Banater Deutschen* e.V., München i Facultatea de Musică, Timișoara pod koordinacijom dr. Frantza **Metza** iz SR Njemačke.

U tri radna dana kongresa (20.-22. svibnja) referenti iz devet zemalja su priopćili sadržaje značajne za sredine iz kojih dolaze i interesantne ostalim sudionicima. Referenti su bili iz: Bugarske, Hrvatske, Mađarske, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, SR Jugoslavije, SR Njemačke i Ukrajine.

Hrvatska je na kongresu bila prisutna sa dvije teme. O hrvatskom orguljskom krajoliku govorio je orguljar Wolfgang Julius **Braun** (Rosenfeld-Bickelsberg, SR Njemačka – Varaždin, Hrvatska) a o *Orguljskoj glazbi u Hrvatskoj* Emin **Armano** (Zagreb).

Osnovni interes nas koji smo na kongresu bili u ime Hrvatske bile su orgulje. Stoga smo uznastojali oko stjecanja poznavanja sa ljudima koji su prezentirali teme povezane i sa našim terenom i razmjenom korisnih informacija. Posebno su nam interesantni bili referenti Pál **Enyedi** iz Budimpešte, György **Mandić** iz Petrovaradina i Hermann **Binder** iz Sibiu u Rumunjskoj. Višestrana korist novouspostavljenih veza pokazat će se u nastavku već na kongresu započete razmjenjene informacija.

Za čitatelje će biti zanimljiv podatak da fond orgulja u Mađarskoj čini oko 3000 a u SR Njemačkoj oko 10000 instrumenata. U Hrvatskoj je popisivanjem provedenim početkom sedamdesetih godina utvrđeno postojanje oko 800 instrumenata. Nadalje, u Mađarskoj i Rumunjskoj se s posebnom brigom odnose prema starim, dakle povijesno vrijednim instrumentima. Želi se što veći broj glazbala obnoviti, dakle ne proširivati, pogotovo ne dodavanjem digitalnih (elektron-skih) registara.

U slobodnim trenucima razgledali smo nekoliko orgulja koje je sagradio u Temišvaru i okolici početkom 20. stoljeća Leopold **Wegenstein** iz Temišvara. Njihov zvuk svjedoči o tom da je tada bogati Banat i njegov centar Temišvar mogao dovoljnim brojem narudžbi za gradnju novih orgulja osigurati opstojnost odličnih orguljarskih radionica poput Wegensteinove.

U večernjim terminima kongresa održavali su se koncerti crkvene glazbe raznih konfesija prisutnih na teritoriju Banata: rimokatoličke, pravoslavne i evangeličke. Posebnu pozornost izazvala su dva koncerta s djelima Johanna Michaela Haydna, brata Josepha Haydna. Prvi, u katedrali u Temišvaru kada je izvedena *Missa Trinitatis* pod ravnanjem Franza **Metza** i drugi u Oradei (Groswardein, hrv. Veliki Varadin) s djelima nastalim u periodu 1760.-62. godine pod ravnanjem Mihalyja **Balogha**.

Emin Armano

PRIKAZI

Miroslav Martinjak:

DJEČJE STRUNE RASPJEVANE VJERE

Skladbe za djecu

Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika, Zagreb, 1998.

U kritičkim i histografskim člancima o glazbi za djecu općenito se poklanja manja pozornost nego onoj "za odrasle". To nije opravdano, jer i na tom području glazbenog stvaralaštva postoji niz vrlo značajnih djela – vokalnih i instrumentalnih, kao što je primjerice Schumannov glasovirski *Album za mladež*, Brittenova opera *Mali dimljačar* i niz drugih djela.

I u hrvatskoj glazbi, već od I. Lukačića (motet *Ex ore infantium*) postoje skladbe namijenjene izvođenju djece. Svoje su priloge u XIX. stoljeću dali – pored ostalih – V. Lisinski i I. Zajc, a u XX. stoljeću od brojnih skladatelja spomenimo barem B. Krnica, J. Vrhovskog, B. Kunca, I. Lhotku-Kalinskog, L. Županovića i A. Markovića.

Razvoju hrvatske duhovne glazbe za djecu znatno je pridonijela manifestacija "*Zlatna harfa*". Tu su svojim priložima osobito plodni bili A. Klobučar, Lj. Galetić, M. Nardelli, M. Martinjak i dr.

Pred nama je sada najnovija zbirka Miroslava Martinjaka *Dječje strune raspjevane vjere*. Sadrži 31 duhovnu skladbu, uglavnom na stihove hrvatskih redovnika i redovnica (B. Cifrek, B. Horvat, T. Čavar, B. Vuleta, M. Pinjuh i dr.) te drugih pjesnika među kojima su poznatija imena A. Đarmati, I. Golub, S. Lice.

Skladatelj ima iskustva u skladanju za dječje glasove, pa opseg u dubinu ne prelazi mali a (op. ur.: Mali a je predbuk za dječje glasove!), a najviši ton je pretežno d² (iznimno es ili e²).

Valja istaknuti da skladatelj poštuje naglasak u riječima hrvatskog jezika, pa se glazbeni naglasci slažu s govornima. Od metričkih osobitosti treba istaknuti polimetričnost u skladbi *Otac je neba velik*.

U sastavu instrumentalne pratnje gotovo su podjednako zastupljeni glasovir i orgulje, a ponekad i flauta i (ili) gitara. Instrumentalna pratnja je razrađena, autor izbjegava šablone, pa bi se neke od njih gotovo mogle izvoditi i kao samostalne skladbe, bez vokalnih dionica.

Skladbe su napisane pretežno za dvoglasni zbor, a u nekima sudjeluju i vokalni solisti. Pretežu durski tonaliteti. Zanimljivo je spomenuti da autor u nekim skladbama koristi "šlagersku" maniru, tj. ponavljanje zadnjeg dijela za polustepen više, npr. u *Nebo se rastvara*: G-dur - As-dur; *Tvoj Duh je ljubav*: Es-dur - E-dur. Glazba je po svojim obilježjima, dakako, daleko od zabavne glazbe.

Za svaku skladbu ostvaren je odgovarajući ugođaj. Tako se može ukazati na pastoralna obilježja skladbe *Darovi Duha*, razigranost (*Duh u svijetu*), koralnu smirenost (*Molitva za mir, Zdravo Marijo*) itd.

Međusobno bliske sadržaje iskazuju skupine *Duhovske* i *Nikolinjske*, dok je sadržajnost u skupini *Dječji moteti* raznolika. Nikolinjska skladba *Spustila se večer tiha* svojim mirnim ugođajem zaključuje cijelu zbirku.

Podrobnija raščlamba još bi ukazala na vrijednosti ove zbirke. Prema riječima iz Predgovora dr. I. Šaška "ova je zbirka prožeta radosnim pružanjem glasa i melodija kojima djeca mogu lakše odgovoriti pozivima kršćanski onostranoga i nutarnjega".

Nikša Njirić

SKLADBE ZA ORGULJE

u povodu 140. obljetnice kolaudacije orgulja zagrebačke prvostolnice

U izdanju Prvostolnog kaptola zagrebačkoga tiskana je u Zagrebu 1997. godine zbirka pod naslovom *Skladbe za orgulje* u povodu 140. obljetnice kolaudacije orgulja zagrebačke prvostolnice. Zbirku je uredio Anđelko Klobučar. Na 56 stranica ovog meko ukoričenog sveska formata A4, nalaze se note šest skladbi za orgulje raznih hrvatskih skladatelja. Naslovnicu je izradio Vladimir Kuharić. Notografija i oblikovanje Tomislav Koščak.

U notama su otisnute skladbe sljedećih skladatelja:

Anselmo Canjuga:	<i>Crkvena godina - Uskrs</i>
Željko Brkanović:	<i>Svečani preludij</i>
Anđelko Klobučar:	<i>Finale</i>
Adalbert Marković:	<i>La méditation pour Orgue</i>
Nikša Njirić:	<i>Musica jubilaris</i>
Lovro Županović:	<i>Mirozov za orgulje</i>

Iz predgovora kojeg je napisao Anđelko Klobučar čitatelj će saznati da je 5. studenog 1855. godine u zagrebačkoj katedrali bila kolaudacija novih orgulja tvrtke Walcker iz Ludwigsburga. Svojim jedinstvenim zvukom orgulje su davale zvukovnu podlogu obredu ali su ujedno od početka svojega postojanja bile poticaj hrvatskim skladateljima i orguljašima za skladanje novih djela. "Uz uspomenu na njihovu kolaudaciju održanu prije stočetrdeset godina, a na poticaj *Instituta za crkvenu glazbu "Albe Vidakovića"* KBF-a (Katoličkog bogoslovnog fakulteta, dodao E.A.) nastale su skladbe u ovoj

zbirci. One su prvi put izvedene na koncertu 26. studenoga 1995. godine u Prvostolnici povodom prisjećanja na spomenuti događaj." (citat iz predgovora).

Objavljivanje ove zbirke značajan je događaj jer pokazuju, uz iznimku skladbe Anselma Canjuge (1894.-1952.), sadašnji trenutak glazbenog stvaralaštva za orgulje u Hrvatskoj. Sve objavljene skladbe bit će interesantne orguljašima, studentima *Instituta za crkvenu glazbu* i studentima orgulja *Muzičke akademije* u Zagrebu.

Značenje objavljivanja ove zbirke donekle umanjuje činjenica što je ona opremljena samo za hrvatsko govorno područje. Stoga predlažem da se u mogućem ponovljenom izdanju predgovor akademika Anđelka Klobučara prevede na njemački i engleski jezik. Stranu čitalačku publiku valjalo bi ukratko u nekoliko redaka obavijestiti i o skladateljima čija su djela objavljena u zbirci. Na kraju, za promidžbu orgulja zagrebačke katedrale, koje imaju važnu ulogu u glazbenom životu Crkve u Hrvatskoj, mnogo bi značilo objaviti i njihovu današnju dispoziciju.

Poželim, zahvaljujući ovoj zbirci, da objavljene skladbe dožive što veći broj dobrih izvedbi na zadovoljstvo ljubitelja orguljske glazbe a zbirka novo izdanje!

Emin Armano

Emin Armano:

DON PETAR NAKIĆ (PIETRO NACCHINI) UTEMELJITELJ MLETAČKO-DALMATINSKE GRADITELJSKE ŠKOLE ORGULJA

Bulić, 1998.

Knjižica nevelika opsega (80 str.) upoznaje nas sa životom i radom znamenitoga hrvatskog graditelja orgulja Don Petra Nakića. Napisao ju je Emin Armano, pijanist i nastavnik komorne glazbe na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. On zapravo nastavlja rad našega uvaženog organologa i neumornoga traagača za starim glazbalima – Ladislava Šabana. Knjižica se, u stvari, i temelji na Šabanovim istraživanjima, njihov je sažetak, ali dopunjen novim iskustvima autora.

Don Petar Nakić (Nachich, rođen jamačno 1694. – umro oko 1769.) rodio se u selu Buliću kod Benkovca. Stupa u franjevački red i boravi na studiju teologije u Veneciji gdje počinje izučavati orguljarski zanat. Istupa iz franjevačkog reda (ali ostaje svećenik) kako bi imao više mogućnosti baviti se orguljarstvom. Stekavši potrebno znanje i iskustvo u Veneciji, otvorio je vlastitu radionicu.

Zvuk njegovih orgulja temelji se na kombinaciji zvuka talijanskih i njemačkih baroknih orgulja iz čega proizlazi zvukovna prepoznatljivost njegovih vlastitih proizvoda. Misli se da je Nakić sam i uz pomoć svojih učenika izradio oko 350 - 370 orgulja. Među njima su najpoznatije monumentalne orgulje u crkvi sv. Justine u Padovi (1735.). Zanimljivo je, da je na dvoje orgulje (jedne u Zaostrogu) Nakić priložio uputu za registriranje prema obilježjima glazbe koja se na njima izvodi. U knjizi su faksimili obiju uputa. Pretpostavlja se da je i sam Nakić bio dobar orguljaš.

Većinu je svojih orgulja izgradio u Italiji, a od onih koje su izgrađene u dalmaciji i sigurno se mogu pribrojiti Nakićevima, danas postoje dvoje (Nerežišća, Šibenik). Za dvoje, također postojeće (u Supetru i Rabu), nije potvrđeno Nakićevo autorstvo.